

PART 4

THE FUNCTIONS OF
THE ADMINISTRATIVE
OMBUDSMAN IN TURKEY

TÜRKİYE'DE İDARİ
OMBUDSMANLIĞIN İŞLEYİŞİ

SEDA KAYNAROĞLU

PART 4

ABSTRACT | ÖZET

With the institution of the Ombudsman, citizens are intended to be protected from the administrative authority. Ombudsman institutions emerged as a necessity of human rights, the rule of law, and democratic state structure.

Ombudsmanlık kurumu ile idarenin gücü karşısında vatandaşın korunması amaçlanmıştır. Ombudsmanlık kurumu insan hakları, hukuk devleti ve demokratik devlet yapısının bir gereği olarak ortaya çıkmıştır.

KEYWORDS | ANAHTAR KELİMELELER

Ombudsmany, Obligational Audit Institution, Independence, Objectivity.

Ombudsmanlık, Kamu Denetçiliği Kurumu, Bağımsız, Tarafsız.

I. INTRODUCTION

The Ombudsman Institution of the Republic of Turkey, also known as the Ombudsman, was established in 2012 with the Law No.6328 as a constitutional public entity affiliated with the Grand National Assembly of Turkey¹. In Turkey, Ombudsman is governed by Law No. 6328 on the Ombudsman Institution, which details their mandate, power, and operational procedures. Perhaps the most significant characteristic of the institution is its autonomy. The institution cannot accept instructions or directives from any organ, authority, or power. In addition, the institution's decisions are not binding.

Unlike the administrative judiciary, the Ombudsman Institution has the authority to conduct research and examination regarding the transactions and actions of the administration, as well as the attitudes and behaviors of the administration. However, disputes between private parties are not covered by the agency's mandate.

The Ombudsman Institution, which was first established in Sweden, holds significant importance in overseeing the administration, preventing arbitrary actions by public authorities, and addressing administrative dysfunctions. It is considered a crucial insti-

I. GİRİŞ

Ülkemizde kamu denetçiliği olarak adlandırılan ve kuruluş, görev ve çalışma usulleri 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanun'u¹ ile düzenlenmiştir. Kurumun belki de en önemli özelliği bağımsızlığıdır. Kurum hiçbir organ, makam veya merciden emir ve talimat alamaz. Kurumun bir diğer özelliği ise kararlarının hiçbir bağlayıcılığının bulunmamasıdır.

Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işlem ve eylemleri ilgili araştırma ve inceleme yapabilmeye yetkisine sahip olup ayrıca idari yarıdan farklı olarak idarenin tutum ve davranışlarıyla ilgili de araştırma ve inceleme yapabilmektedir. Ancak özel kişiler arasındaki uyuşmazlıklar kurumun görev kapsamı alanına girmemektedir.

Dünya'da ilk örneği İsviçre'de oluşan Ombudsmanlık kurumu bir başka deyişle kamu denetçiliği kurumu idarenin denetlenmesi, kamunun keyfiyetçi davranışlarının önüne geçmesi ve idarenin işleyişindeki aksaklıkların giderilmesi adına en önemli kurumlardan biridir. Hem Dünya'daki birçok ülkede hem de ülkemizde insan hakları, hukuk devleti, demokratik devlet yapısının bir gereği olarak varlığını sürdürmektedir.

tion in upholding the rule of law and promoting human rights in various countries, including Turkey.

This research aims to explore the functioning of the Ombudsman Institution in Turkey. After providing a brief introduction to the concept of the ombudsman, this section examines the essential characteristics, powers, and operations of the Ombudsman Institution. It also delves into the selection process of the Chief Ombudsman and auditors, as well as their responsibilities and term of office, within the framework of Law No. 6328 on the Ombudsman Institution.

II. THE CONCEPT OF THE OMBUDSMAN

The Ombudsman institution, established as a requirement of the rule of law to ensure the oversight of the administration outside the judicial organs, is now implemented in many countries. The concept of Ombudsman originated from Switzerland and is formed by combining the words "ombuds," meaning "mediator," and "man," referring to a person, implying the role of a mediator. In our country, expressions such as "Turkish Ombudsman," "public inspector," "public arbiter," and "citizen representative" have been considered to represent the concept of

Bu çalışmanın amacı ombudsmanlık kurumunun Türkiye'deki işleyişinin incelenmesidir. Bu doğrultuda ombudsmanlık kavramına kısaca değinildikten sonra Kamu Denetçiliği Kurumunun temel özellikleri, yetkileri, işleyişi, Başdenetçinin ve denetçilerin seçimi, görev kapsamı, görev süresi tabi olduğu 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanun'u çerçevesinde incelenmiştir.

II. OMBUDSMANLIK KAVRAMI

Ombudsmanlık kurumu, hukuk devleti ilkesinin bir gereği olarak idarenin yargı organları dışında denetlenmesi amacıyla oluşturulmuş, günümüzde birçok ülkede uygulanmaktadır. Ombudsmanlık kavramı dilimize İsviçre'den gelmiş olup "aracı" anlamına gelen "ombuds" ve kişi anlamına gelen "man" kelimelerinin birleşmesiyle oluşmuştur ve aracı anlamına gelmektedir. Ülkemizde ombudsmanlık kavramını ifade etmek için "Türk ombudsmanı", "kamu denetçisi", "kamu hakemi", "yurttaş sözcüğü" gibi ifadelerin kullanılması gündeme gelmişse de son olarak

FOOTNOTE

¹ The Ombudsman Institution Law No. 6328 was published in the Official Gazette No. 28338 on June 29, 2012.

DİPNOT

¹ 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanun'u 29.06.2012 tarih 28338 sayılı Resmî Gazete.

PART 4

ombudsman. However, following the recent changes made in Article 74 of the Constitution, the term “public oversight” has been preferred².

The concept of Ombudsman, in short, is the oversight of the public administration. Its purpose is to prevent arbitrary behavior by the public administration, address operational deficiencies, and enhance the effectiveness and efficiency of the state by examining and investigating the administration’s actions, identifying improper practices, and finding solutions³.

While the scope, operation, and powers of the Ombudsman vary from country to country, their essential powers against the administration remain largely the same. The establishment of the Ombudsman institution is a necessity for human rights, the rule of law, and the democratic structure of the state. It aims to protect the rights and freedoms of individuals.

III. THE LAW ON THE OMBUDSMAN NO. 6328

A. Purpose of the Law

The purpose of Law No. 6328 on the Ombudsman Institution is to establish an independent and effective complaint mechanism in the functioning of public services, in order to examine, investigate, and make recommendations regarding the actions, transactions, attitudes, and behaviors of the administration in terms of compliance with human rights, justice based on the rule of law, and fairness⁴.

In other words, it aims to protect individuals against the power of the administration. As explicitly stated in the law, the Ombudsman Institution, or public oversight, aims to resolve disputes in the public administration without resorting to the judiciary.

B. Characteristics of the Ombudsman Institution

Although the Ombudsman Institution is not completely independent from the state, its most important characteristic is its independence and impartiality⁵. The institution

Anayasa’nın 74. maddesinde yapılan değişiklikler sonucunda “kamu denetçiliği” ifadesi tercih edilmiştir².

Ombudsmanlık kavramı kısaca kamunun denetlenmesidir. Kamunun keyfiyetçi davranmasını engellemek kamunun işleyişindeki aksaklıkların önüne geçebilmek devletin daha etkin ve verimli işleyişini sağlayabilmek amacıyla yönetimin işlemlerini sorgulamak ve araştırmak kötü uygulamalarını tespit edip çözüm yolları üretmeye çalışmasıdır³.

Ombudsmanın görev kapsamı, işleyişi yetkileri ülkeden ülkeye değişmekle birlikte yönetim karşısındaki yetkileri esas itibarıyla aynıdır. Ombudsmanlık; insan hakları, hukuk devleti, demokratik devlet yapısının bir gereği olarak oluşturulmuştur. Böylelikle bireylerin hak ve özgürlüklerinin korunması amaçlanmıştır.

III. 6328 SAYILI KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU KANUN’U

A. Kanun’un Amacı

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanun’un amacı “kamu hizmetlerinin işleyişinde bağımsız ve etkin bir şikâyet mekanizması oluşturmak suretiyle, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve önerilerde bulunmak” şeklinde belirlenmiştir⁴.

Bir başka deyişle idarenin gücü karşısında bireyin korunması amaçlanmıştır. Kanun maddesinde açıkça ifade edildiği üzere Kamu Denetçiliği Kurumu bir diğer deyişle ombudsmanlık ile kamu işleyişindeki uyuşmazlıkların yargı yoluna gidilmeksizin çözümlü amaçlanmıştır.

B. Kamu Denetçiliği Kurumunun Özellikleri

Kamu Denetçiliği Kurumunun devletten tamamen bağımsız olmamakla birlikte en önemli özelliği bağımsız ve tarafsız olmasıdır⁵. Kurum herhangi bir organ, makam ve

cannot receive orders or instructions from any organ, office, or authority. By its nature, it is entirely independent from the executive branch and administration. The Ombudsman must maintain independence both from the authority that appoints them and from the organizations they oversee. Article 12 of the Law explicitly states, “No organ, office, authority, or person can give orders, issue directives, or provide recommendations or advice to the Chief Ombudsman and the auditors regarding their duties”. This provision aims to ensure that the institution acts in a neutral and independent manner in its duties and procedures.

The independence and impartiality of the institution are primarily related to the methods of selection, term of office, and removal, as well as its budget and staff⁶. Article 10 of Law No. 6328, which regulates the qualifications for the Chief Ombudsman and auditors, states that they must be Turkish citizens, not be deprived of public rights, have worked for a minimum of ten years in public institutions and organizations, international organizations, civil society organizations, or private sector, or not have been convicted of a crime that impedes employment. In addition, the Chief Ombudsman must be at least fifty years old, and the auditors must be at least forty years old. Furthermore, the same article includes a provision that states, “Not being a member of any political party during the application process,” which aims to prevent the Chief Ombudsman or auditors from becoming members of any political party during or after their candidacy, thus preserving their independence and impartiality.

merciden emir ve talimat alamaz. Doğası gereği yürütmeden ve idareden tamamen bağımsızdır. Kamu Denetçisi görevini icra ederken gerek kendisini seçen otoriteye gerekse denetiminin yaptığı kuruluşlara karşı bağımsız olmalıdır. İş bu husus Kanun’un 12. Maddesinde “Hiçbir organ, makam, merci veya kişi baş denetçiye ve denetçilere görevleriyle ilgili olarak emir ve talimat veremez, genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz” şeklinde belirtilmiştir. Bu şekilde kurumun görev ve işlemlerinde tarafsız ve bağımsız şekilde hareket etmesi amaçlanmıştır.

Kurumun bağımsızlığı ve tarafsızlığı her şeyden önce seçilme, görev süresi ve görevden alınma yöntemleri, bütçe ve personeliyle ilişkilidir⁶. Nitekim Baş denetçi veya denetçi seçilebilmek için aranan şartları düzenleyen 6328 sayılı Kanun’un 10. maddesinde Baş denetçi ve denetçiler için; Türk Vatandaşı olma kamu haklarından yasaklı olmamak, kamu kurum ve kuruluşlarında, uluslararası kuruluşlarda, sivil toplum kuruluşlarında veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında ya da özel sektörde toplamda en az on yıl çalışmış olmak veya çalışmaya engel bir suçtan mahkum olmamak şartları aranmakta olup ayrıca baş denetçi için elli ve denetçiler için kırk yaşını doldurma şartı bulunmaktadır. Aynı maddenin devamında “Başvuru sırasında herhangi bir siyasi partiye üye olmamak” şeklindeki düzenleme ile de baş denetçi veya denetçinin adaylık sırasında ve sonrasında herhangi bir siyasi partiye üye olmasının önüne geçilerek bağımsızlık ve tarafsızlık özellikleri korunmaya çalışılmıştır.

DİPNOT

² Erhan Tatal, Dünya ve Türkiye’de Ombudsmanlık, Ankara 2014, s. 75; Mustafa Büyükcavcı, “Ombudsmanlık Kurumu”, Ankara Barosu Dergisi, Yıl 66, S. 4, Güz 2008, s. 10-13.

³ Zekeriya Temizel, “Yurttaşın Yönetime Karşı Korunmasında Bir Denetim Organı: Ombudsman” Yeni Türkiye Dergisi, S. 14, Ankara 1997, s. 764.

⁴ Turgut Tan/ Bahar Beyazıt, İdare Hukuku, 10. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2021, s. 590-591.

⁵ Tatal, s. 205-206.

⁶ Ufuk Ceren Mensiz, Ombudsmanlık (Kamu Denetçiliği), Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağustos 2014, s. 36.

FOOTNOTE

² Erhan Tatal, Ombudsman in the World and in Turkey, Ankara 2014, p. 75; Mustafa Büyükcavcı, “Ombudsman Institution”, Journal of Ankara Bar Association, Year 66, P. 4, Fall 2008, p. 10-13.

³ Zekeriya Temizel, “A Supervisory Body in the Protection of Citizens Against Government: Ombudsman” New Turkey Journal, P. 14, Ankara 1997, p. 764.

⁴ Turgut Tan/ Bahar Beyazıt, Administrative Law, 10th Edition, Turhan Bookstore, Ankara 2021, p. 590-591.

⁵ Tatal, p. 205-206.

⁶ Ufuk Ceren Mensiz, Ombudsman (Ombudsman), Galatasaray University Institute of Social Sciences, August 2014, p. 36.

PART 4

According to the Law on the Ombudsman No. 6328, the Turkish Grand National Assembly is responsible for choosing the Chief Ombudsman and auditors. The Chief Ombudsman is responsible for reviewing complaints received by the Agency, conducting research, and making recommendations to the administration; drafting regulations and an annual report on the application of the Law; drafting a special report without waiting for the annual report; announcing the reports to the public; and choosing an auditor to stand in for him in his absence; arranging the division of labor between the auditors so that one of them is assigned in the field of women's and children's rights, appointing the Secretary General and other staff, and carry out any other responsibilities mandated by law. Auditors' responsibilities are

6328 sayılı Kanun ile baş denetçi ve denetçilerin seçim görevi TBMM'ye verilmiştir. Baş denetçinin görevi; Kurum'a gelen şikayetleri incelemek, araştırma yapmak ve idareye önerilerde bulunmak, Kanun'un uygulanmasına ilişkin yönetmelikleri ve yıllık raporu hazırlamak, yıllık rapor beklemeksizin gerekli bulunduğu durumlara özel rapor hazırlamak, raporları kamuoyuna duyurmak, yokluğunda kendisine vekalet edecek denetçiyi belirlemek, birisi kadın ve çocuk hakları alanında görevlendirilmek üzere denetçiler arasındaki iş bölümünü düzenlemek, Genel Sekreteri ve diğer personeli atamak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmaktır. Denetçilerin görevleri ise baş denetçiye yardımcı olmak ve baş denetçi tarafından verilen diğer görevleri yapmak olarak belirlenmiştir. Kurum, baş denetçi tarafından yönetilir ve temsil edilir.

defined as providing assistance to the Chief Ombudsman and taking on any other tasks that may be entrusted to them. The Chief Ombudsman oversees and speaks for the organization. The Chief Ombudsman's and auditors' terms of office are set at four years. The newly elected Chief Ombudsman or auditor will serve for four years in place of the Chief Ombudsman or auditor who left before the end of his tenure for any cause, such as resignation, death, or dismissal. A person who has previously served as Chief Ombudsman or auditor for one term may only be chosen for one more term. The period of office of the Chief Ombudsman and auditors has been structured in parallel with the term of office of the Assembly, and the doctrine

Baş denetçi ve denetçilerin görev süreleri 4 yıl olarak belirlenmiştir. İstifa, ölüm veya görevden alınma gibi herhangi bir nedenle süresi bitmeden görevinden ayrılan baş denetçi veya denetçinin yerine yeni seçilen baş denetçi veya denetçinin görev süresi de dört yıldır. Bir dönem baş denetçi veya denetçi olarak görev yapan bir kimse sadece bir dönem daha baş denetçi veya denetçi seçilebilir. Baş denetçi ve denetçilerin görev süresi Meclis'in görev süresi ile paralel olarak düzenlenmiş olup, bu durumun ombudsmanın bağımsızlığını sağlamaya yönelik olduğu doktrinde ifade edilmiştir⁷.

Kurumun bağımsız ve tarafsız özelliğinin korunması amacıyla 6328 sayılı Kanun'da dü-

states that this arrangement is intended to ensure the ombudsman's independence⁷.

In order to maintain the independence and impartiality of the institution, another aspect regulated in Law No. 6328 is the budget. Article 4 of the Law states, "In order to fulfill the duties specified in this Law, the Ombudsman Institution, which is attached to the Turkish Grand National Assembly, has been established as a public legal entity with a special budget located centrally in Ankara." This provision aims to ensure the independence and impartiality of the institution by specifying that its budget is a special budget. Additionally, Article 16 of the same Law states that the Chief Ombudsman has the same financial and social rights as the Undersecretary of the Prime Ministry, and the auditors have the same rights as the Deputy Undersecretaries of the Prime Ministry. This further contributes to maintaining the independence and impartiality of the institution.

C. Duties And Powers Of The Ombudsman Institution

The primary focus of the Ombudsman Institution is to examine and investigate administrative actions and procedures, specifically those related to public administration. It does not have jurisdiction over conflicts between private individuals or legislative and judicial processes. Unlike administrative courts, the Ombudsman Institution has the authority to investigate and scrutinize various administrative activities, transactions, attitudes, and behaviors. However, it is important to note that administrative jurisdiction, as defined by Law No. 2577 on Administrative Procedural Jurisdiction, is limited to reviewing the conformity of administrative actions and procedures with the law. Under Article 5 of the Ombudsman Law, the Institution is responsible for examining, investigating, and providing recommendations to the Administration on all types of acts, actions, attitudes, and behaviors in response to complaints related to the functioning of the Administration. These examinations are conducted within the framework of a human rights-based understanding of justice, considering legality and fairness principles. Unlike administrative courts, the Ombudsman Institution evaluates administrative attitudes and conduct not only for legal compliance but also for appropriateness. It should be noted that certain acts fall outside the scope of the Institution⁸. These include acts related to the

zenlenen bir diğer husus ise bütçe konusudur. Kanun'un 4. maddesinde; "Bu Kanun'da belirtilen görevleri yerine getirmek amacıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz, özel bütçeli ve merkezi Ankara'da bulunan Kamu Denetçiliği Kurumu kurulmuştur." şeklinde belirtilmiş olup Kurum'un bağımsız ve tarafsızlığını sağlamak amacıyla Kurum'un bütçesi özel bütçeli olarak belirtilmiş olup ayrıca aynı Kanun'un 16. maddesinde; Baş denetçinin, Başbakanlık Müsteşarı ile denetçinin ise Başbakanlık müsteşar yardımcıları ile aynı mali ve sosyal haklara sahip olduğu belirtilmiştir.

C. Kamu Denetçiliği Kurumunun Görev ve Yetkileri

Kamu Denetçiliği Kurumu yalnızca idarenin işlem ve eylemleriyle ilgili araştırma ve incelemelerde bulunmakta olup özel kişiler arasındaki uyuşmazlıklar, yasama ve yargısal işlemler Kurumun inceleme alanı kapsamına girmemektedir. Kamu Denetçiliği Kurumu idari yarıdan farklı olarak idarenin her türlü eylem ve işlemlerini ve ayrıca idarenin tutum ve davranışlarını inceleme ve araştırma konusu yapabilmektedir. Ancak bilindiği üzere idari yargı 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanun'un 2. maddesi gereğince yalnızca idarenin işlem ve eylemlerinin hukuka uygunluğunu denetleyebilmektedir. Kamu Kurumu Denetçiliği'nin özelliklerinin düzenlendiği 6328 Sayılı Kanun'un 5. Maddesinde "idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmak" şeklinde belirtilmiştir. İdari yarıdan farklı olarak Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin her türlü tutum ve davranışını inceleyebilmekte, bu incelemeyi sadece hukuka uygunluk açısından değil yerindelik açısından da denetleyebilmektedir⁸. Bununla birlikte "Cumhurbaşkanının tek başına yaptığı işlemleri ile resen imzaladığı kararlar ve emirler, Yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin kararlar ve

FOOTNOTE

⁷ Total, p. 194.

⁸ Ferhat Yıldırım, Mediation and Ombudsman Seçkin Publishing, Ankara 2014, p. 186

DİPNOT

⁷ Total, s. 194.

⁸ Ferhat Yıldırım, Arabuluculuk ve Ombudsmanlık Seçkin Yayınılık, Ankara 2014, s. 186.

PART 4

exercise of legislative power, acts related to the exercise of judicial power, and acts solely of a military nature carried out by the Turkish Armed Forces.

D. Application Procedure to the Ombudsman Institution

As stated previously, in order for the Ombudsman Institution to take action, a formal complaint is required since it does not have the authority to act on its own initiative. According to Article 74 of the Constitution of the Republic of Turkey and Article 17 of the Ombudsman Law No. 6328, everyone, without exception or restriction, has the right to access information and appeal to the Ombudsman Institution⁹. Both individuals and legal entities can submit applications to the Institution, and the confidentiality of these applications can be ensured upon the request of the applicants, as stated in Article 17(1) of the Ombudsman Law No. 6328.

Before making an application to the Ombudsman Institution regarding the actions and transactions of the administration, it is necessary to exhaust the available legal remedies. This means that the administrative remedies specified in the Administrative Jurisdiction Procedures Law No. 2577, as well as any mandatory administrative remedies stipulated in special laws, must be pursued. While the Administrative Jurisdiction Procedures Law No. 2577 provides both optional and mandatory administrative remedies, the Law No. 6328 makes the remedies that were optional under Law No. 2577 mandatory for application to the Ombudsman Institution. However, the exhaustion of administrative remedies required by special laws is considered sufficient. The requirement to exhaust administrative remedies before submitting an application to the Institution has been criticized in legal circles, as it is seen to make the application process more difficult and contradict the intended purpose of the Institution¹⁰. However, there is an exception to this rule, as outlined in Article 17(4) of the Ombudsman Law No. 6328. According to this article, if it is anticipated that damages would be difficult or impossible to compensate for, the Institution may consider applications even if administrative remedies have not been exhausted.

The applications with the same reasons, subject-matters, and sides, and which have been resolved beforehand shall not be examined.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin sırf askeri nitelikteki faaliyetleri” kurumun görev alanı dışında bırakılmıştır.

D. Kamu Denetçiliği Kurumu-na Başvuru Usulü

Yukarıda da değindiğimiz üzere Kurum’a re’sen harekete geçme yetkisi tanınmadığından, Kurum’un harekete geçebilmesi için şikâyet başvurusunda bulunulması zorunludur. Anayasa’nın 74. Maddesi ve 6328 sayılı Kanun’un 17. maddesi gereğince Kamu Denetçiliği Kurumu’na başvurma hakkı hiçbir sınırlamaya tabi olmaksızın istisnasız herkes tarafından Kuruma başvuru yapılabilmektedir. Nitekim 6328 sayılı Kanun’un Kuruma başvurma usulünü düzenleyen 17. maddesinde “Kuruma gerçek ve tüzel kişiler başvurabilir. Başvuru sahibinin talebi üzerine başvuru gizli tutulur.” şeklinde ifade edilmiştir. Kamu Denetçiliği Kurumu’na başvuru yapılabilmesi için Kanun ilk olarak idari başvuru yollarının tüketilmiş olması gerekmektedir⁹.

Bir başka deyişle gerçek ya da tüzel kişi, idarenin eylem ve işlemlerinden dolayı Kamu Denetçiliği Kurumu’na başvuru yapabilmesi için gerek 2577 sayılı Kanun’da belirtilen idari başvuru yolları gerek özel kanunlarda yer alan zorunlu idari başvuru yollarının tüketilmesi gerekmektedir. 2577 sayılı Kanun’da düzenlenen idari başvuru yolları ihtiyari ve zorunlu başvuru yolları olarak düzenlenmesine rağmen 6328 sayılı Kanun gereğince 2577 sayılı Kanun’da ihtiyari olarak düzenlenen başvuru yolları, Kurum’a başvuru için zorunlu tutulmuştur. Ancak özel kanunlarda düzenlenen zorunlu idari başvuru yollarının tüketilmiş olması yeterli kabul edilmiştir. Kanun’da Kuruma başvuru için idari başvuru yollarının tüketilmesi şartının aranması, doktrinde başvuruyu güçleştireceği ve Kurum’dan beklenen amaca uygun düşmeyeceği gerekçesiyle eleştirilmiştir¹⁰. İdari başvuru yolları tüketilmeden başvuru yapılamayacağına ilişkin kuralın istisnası ise Kanun’un 17. maddesinin 4. fıkrasında düzenlenmiştir. İşbu fıkra hükmü uyarınca Kurum tarafından telafisi güç veya imkânsız zararlarının doğması ihtimaline kanaat getirilirse idari başvuru yolları tüketilmeden de başvurunun kabulü mümkündür.

Kanun gereğince başvurulardan sebepleri, konusu ve tarafları aynı olanlar ile daha önce sonuçlandırılanlar incelenmeyecek olup bir başka deyişle konusu ve tarafları bakımın-

The Institution accepts applications submitted through provincial or district governor’s offices. The legislation deemed it unnecessary to include any component of the matter of the application in the petition, deeming the applicant’s information sufficient. In addition, there is no requirement to submit an application with a petition, and pursuant to Article 10 of the Regulation on Procedures and Principles Concerning the Implementation of Law on the Ombudsman Institution (Regulation), if the conditions specified in Article 9 of the Regulation are met, it will be possible to submit an application electronically or via other communication tools.

After the initial examination of applications that meet the specified criteria, certain applications will not be further examined. These include applications that lack specific matters, concern disputes already being dealt with or resolved by judicial organs, do not meet the criteria set out in Article 17(2) of Law No. 6328, have identical reasons, subject matters, and parties, or have been resolved previously¹¹. The filing of an application during ongoing litigation will suspend the litigation process, as stated in Article 17(8) of Law No. 6328. Upon receiving a response to the application, the remaining time for filing an administrative lawsuit will be available as a remedy. If the application is accepted, the Institution may request information and documents from relevant individuals and institutions regarding the subject matter of the application.

dan aynı olan başvurular incelenmeden direkt olarak reddedilecektir.

Başvurunun ilçede kaymakama, illerde ise valiliklere verilecek dilekçeler ile yapılabilmesi mümkündür. Kanun; başvuru dilekçesinde başvuru bilgilerinin dilekçede yer almasını yeterli görmüş, başvuru konusuna dair herhangi bir unsurun dilekçede bulunma zorunluluğunu aramamıştır. Ayrıca başvurunun dilekçe ile yapılması zorunluluğu bulunmamakta olup Kamu Kurumu Denetçiliği Kanunu Yönetmeliği’nin 10. maddesi gereği yönetmeliğin 9. maddesinde belirtilen koşulların bulunması halinde elektronik ortamda veya diğer iletişim araçlarıyla da başvuru yapabilmek mümkün olacaktır.

Bu öngörülenlere uygun başvurular üzerinde yapılacak ilk inceleme sonucu, belirgin bir konuyu içermeyenler, yargı yerlerinde görülmekte olan veya yargı yerince karara bağlanmış olan uyuşmazlıklar ve Kanun’un 17/2. maddesindeki şartları taşımayanlar, başvuru konusu ve tarafları aynı olup daha önce öneride bulunulmuş konular, hakkında ilk inceleme yapılmadan başvurunun reddedileceği belirtilmiştir¹¹. Kuruma yapılan başvuru Kanun’un 17. maddesinin 8. fıkrası uyarınca idari dava açma süresini durduracaktır. Başvuruya cevabın tebliğinden itibaren, idari dava açma süresinden kalan süre içerisinde idari dava açma yolu kullanılabilmesi mümkündür. Başvurunun kabul edilmesi halinde Kurum tarafından başvuru konusuna ilişkin ilgili kişi ve kurumlardan bilgi ve belge talep edebilecektir.

FOOTNOTE

⁹ However, in accordance with Article 17(3) of Law No. 6328 on the Ombudsman, applications which: a) do not contain a specific matter; b) concern disputes which are being handled or have been resolved by judicial organs; c) do not meet the criteria set forth in the second paragraph; d) have the same reasons, subject-matter, and parties; and e) have already been resolved shall not be examined.

¹⁰ Mensiz, p. 183.

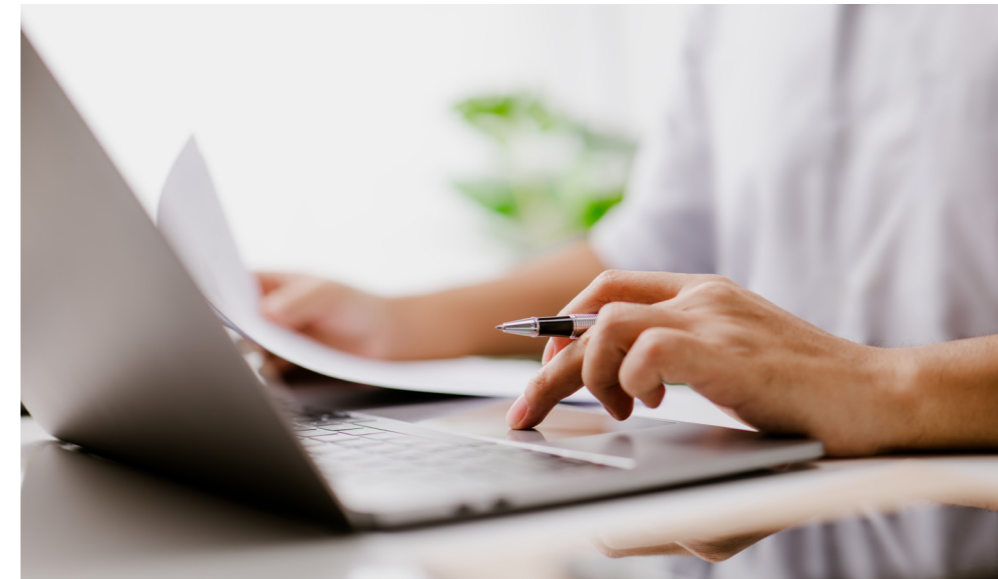
¹¹ Selami Demirkol, “A Comparative Study Draft on Ensuring the Effectiveness of the Ombudsman Institution and Its Relationship with the Judiciary”, Journal of Administrative Law and Sciences, Vol. 15, P. 2, 2012, p. 77.

DİPNOT

⁹ 6328 sayılı Kanun’dan farklı olarak 5548 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanun’unda Kuruma başvuru yapılabilmesi için idari başvuru yollarının tüketilmiş olması şartı bulunmamaktadır.

¹⁰ Mensiz, s. 183.

¹¹ Selami Demirkol, “Kamu Denetçisi (Ombudsman) Kurumunun Etkinliğinin Sağlanması ve Yargıyla İlişkisi Hakkında Kıyaslamalı Bir Çalışma Taslağı”, İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, C. 15, S. 2, 2012, s. 77.

PART 4

According to Article 18(1) of Law No. 6328, it is mandatory to provide the information and documents requested by the Institution within thirty days from the notification date. Failure to comply with this request may result in an investigation initiated by the relevant authority, upon the request of the Chief Ombudsman or ombudsmen.

State secrets or trade secrets cannot be submitted to the Institution by the highest-ranking officials or board of competent authorities, with a justification for refusal. However, the Chief Ombudsman or a designated ombudsman may examine such state-secret information or documents on-site, as outlined in Article 18(2) of Law No. 6328.

The Chief Ombudsman, ombudsmen, or experts may interview witnesses or relevant individuals, or appoint referees in relation to the subject matter under examination and investigation. The Institution is required to complete its examination and investigation within six months from the date of application.

The Institution will notify the outcome of its examination and investigation, along with any recommendations, to the relevant authority and the applicant. According to the ombudsman's recommendation, the relevant public authority must act or take action within 30 days. The applicant will also be informed about available remedies, the deadline for application, and the authority to which the application should be submitted¹².

IV. CONCLUSION

The Ombudsman Institution, known as the Public Auditor, is implemented in many countries, including Turkey, to ensure public oversight. In Turkey, the Ombudsman Institution is regulated by Law No. 6328, which outlines its formation, responsibilities, and operational procedures. The main objective of this law is to establish an independent and effective mechanism for addressing complaints related to public services and protecting individuals from arbitrary administrative actions.

The autonomy and impartiality of the Ombudsman Institution are its fundamental characteristics. It is not subject to instructions or directives from any organ, authority, or power. The provisions in Law No. 6328 regarding the selection process, term of office,

Kurumun inceleme ve araştırma konusu ile ilgili olarak istediği bilgi ve belgelerin, bu isteğin tebliğ edildiği tarihten itibaren otuz gün içinde verilmesi zorunludur. Bu süre içinde istenen bilgi ve belgeleri haklı bir neden olmaksızın vermeyenler hakkında baş denetçi veya denetçinin başvurusu üzerine ilgili merci, disiplin soruşturması açabilmektedir.

Devlet sırrı veya ticari sır niteliğine sahip belgeler ancak yetkili mercilerin en üst makam veya kurulunca gerekçe gösterilmek şartıyla verilmeyebilir. Ancak söz konusu bu belgeler baş denetçi veya denetçi tarafından yerinde incelenebilmesi mümkündür.

Kamu denetçisi başvuruya ilişkin konuyla ilgili tanık ya da kişileri dinleyebilmekte veya bilirkişi incelemesi yaptırabilmektedir. Kurum, ilgili başvuruyu 6 ay içinde sonuçlandırmaktadır. Yaptığı araştırma ve inceleme sonucunda görüş ve önerilerini ilgili kamu kuruluşuna ve başvurana bildirir. Ayrıca başvurana, bu aşama sonrası izlenilmesi gereken başvuru yollarını göstermektedir. İlgili kamu mercii tarafından kamu denetçisinin önerisi doğrultusunda 30 gün içerisinde işlem tesis edilmeli veya davranışta bulunulmalıdır. Mercii, öneriyi uygulanabilir nitelikte görmediği takdirde bunun gerekçesini 30 gün içerisinde kamu denetçisine bildirmesi gerekmektedir¹².

IV. SONUÇ

Ülkemizde ve Dünya'da birçok ülkede uygulanmakta olan ombudsmanlık kurumu kısaca kamunun denetlenmesi anlamına gelmektedir. Ülkemizde ombudsmanlık kurumunu ifade etmek için Kamu Denetçiliği Kurumu kavramı kullanılmakta olup bu kurumun kuruluş, görev ve çalışma usullerine ilişkin ilkeler, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu ile düzenleme alanı bulmuştur. 6328 sayılı Kanun ile kamu hizmetlerinin işleyişinde bağımsız ve etkin bir şikâyet mekanizması oluşturulmak amaçlanmış böylelikle idarenin gücü karşısında bireyin korunması hedeflenmiştir.

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun en önemli özellikleri bağımsız ve tarafsız olmalarıdır. Kurum, hiçbir organ makam ve merci tarafın-

dismissal procedures, budget, and personnel of the Institution are designed to ensure its independence and impartiality. It's important to note that the institution's decisions are not legally binding. The Institution's findings and recommendations are not mandatory, and it does not have the power to enforce its decisions. This distinguishes it from the administrative judiciary.

To initiate action, the Ombudsman Institution requires the submission of an application. There are no exceptions to this requirement, and anyone can file an application. Applications can be submitted to provincial or district governor's offices, and there is no specific format for the application. The Law No. 6328 does not prescribe specific elements that must be included in the application; the information provided by the applicant is considered sufficient. Upon accepting an application for review, the Institution may request information and documents from relevant individuals and institutions. The Institution is given a timeframe of six months to complete its examination of the application and reach a conclusion. In summary, the Ombudsman Institution, established under Law No. 6328, operates independently and impartially to address complaints related to public services. It requires the submission of an application for action to be taken, and its decisions are not legally binding. The Institution conducts its examinations within a six-month timeframe.

BIBLIOGRAPHY

- ERHAN TURAL**, Ombudsman in the World and Turkey, Ankara 2014.
- FERHAT YILDIRIM**, Mediation and Ombudsman Seçkin Publishing, Ankara 2014.
- MUSTAFA BÜYÜKAVCI**, "Ombudsman Institution", Ankara Bar Association Journal, Year 66, Issue 4, Fall 2008.
- SELAMİ DEMİRKOL**, "A Comparative Study Draft on Ensuring the Effectiveness of the Ombudsman Institution and Its Relationship with the Judiciary", Journal of Administrative Law and Sciences, Vol. 15, P. 2, 2012.
- TURGUT TAN/BAHAR BEYAZIT**, Administrative Law, 10th Edition, Turhan Bookstore, Ankara 2021.
- UFUK CEREN MENSİZ**, Ombudsman (Ombudsman), Galatasaray University Institute of Social Sciences, Master Thesis, Istanbul August 2014.
- ZEKERİYA TEMİZEL**, "A Supervisory Body in the Protection of Citizens Against Government: Ombudsman" New Turkey Journal, P. 14, Ankara 1997.

dan emir ve talimat alamaz. 6328 sayılı Kanun'da Kurumun seçilme yöntemleri, görev süresi, görevden alınma yöntemleri bütçe ve personeline ilişkin düzenlemeler ile Kurumun bağımsızlığının ve tarafsızlığının sağlanması amaçlanmıştır. Kurumun bir diğer özelliği ise kararlarının hiçbir bağlayıcılığının bulunmamasıdır. Kurum tarafından yapılan incelemeler sonucunda varılmış olunan karar yalnızca öneri mahiyetinde olup, herhangi bir konuda idareyi bağlayıcı değildir. Bu yönüyle idari yargıdan ayrılmaktadır. Kurumun harekete geçebilmesi için öncelikle kendisine başvuru yapılması gerekmekte olup kurumun kendiliğinden harekete geçebilmesi mümkün değildir. Başvuru için bir istisna getirilmemiş olup herkes tarafından yapılabilmektedir. Gerçek ya da tüzel kişi ilçede kaymakama, illerde ise valiliklere verecekleri dilekçe ile başvurularını yapabilmektedirler. Başvurunun dilekçe ile yapılma zorunluluğu bulunmamaktadır. 6328 sayılı Kanun başvuru için başvurucunun bilgilerinin bulunmasını yeterli görmüş, konuya ilişkin herhangi bir unsur aramamıştır. Kuruma yapılan kabul edilebilir bir başvuru sonunda kurum başvuruyu incelemeye alacak olup ilgili kişi ve kurumlardan bilgi ve belge talep edebilecektir. Kurum ilgili başvuruyu 6 ay içinde sonuçlandırmaktadır.

KAYNAKÇA

- ERHAN TURAL**, Dünyada ve Türkiye'de Ombudsmanlık, Ankara 2014.
- FERHAT YILDIRIM**, Arabuluculuk ve Ombudsmanlık Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014.
- MUSTAFA BÜYÜKAVCI**, "Ombudsmanlık Kurumu", Ankara Barosu Dergisi, Yıl 66, Sayı 4, Güz 2008.
- SELAMİ DEMİRKOL**, "Kamu Denetçisi (Ombudsman) Kurumunun Etkinliğinin Sağlanması ve Yargıyla İlişkisi Hakkında Kıyaslamalı Bir Çalışma Taslağı", İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, C. 15, S. 2, 2012.
- TURGUT TAN/BAHAR BEYAZIT**, İdare hukuku, 10. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2021.
- UFUK CEREN MENSİZ**, Ombudsmanlık (Kamu Denetçiliği), Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ağustos 2014.
- ZEKERİYA TEMİZEL**, "Yurttaşın Yönetime Karşı Korunmasında Bir Denetim Organı: Ombudsman" Yeni Türkiye Dergisi, S. 14, Ankara 1997.

DİPNOT

¹² Demirkol, s. 80.

FOOTNOTE

¹² Demirkol, p. 80.